

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.1 ALLMÄN INFORMATION, forts.

våra mest väsentliga hållbarhetsfrågor. Resultatet från väsentlighetsanalysen använder vi som underlag för utveckling av fokusområden, mål och relevanta policyer. Hållbarhetspolicyen tydliggör att målsättningarna ska vara mätbara. Målen följs upp kvartalsvis eller årsvis och en utvärdering och uppdatering av bolagets strategi och mål görs årligen eller vartannat år av styrelse och ledning inför vidare årsplanering och budgetarbete inom bolaget. Våra hållbarhetsmål utgår även från bolagets värderingar. Läs mer om målen och utfallet på sidan 20.

HÅLLBARHETSRIKER

Våra hållbarhetsrisker utvärderas minst vartannat år tillsammans med andra risker av ledning och styrelse. Våra väsentliga hållbarhetsrisker rör leverantörsledet, klimatförändringar, miljö och energi, mutor/korruption samt hälsa och säkerhet. Bygg- och fastighet utgör en riskbransch när det gäller mutor och korruption. Våra risker i leverantörsled gäller miljö, mänskliga rättigheter och sociala frågor. I byggbranschen i sin helhet finns risker när det gäller hälsa och olyckor vid exempelvis rivningsarbeten och ställningsbyggande. Läs mer om risker och riskhantering på sidorna 87–92. Läs mer om Atrium Ljungbergs affärsmodell, strategier och del i värdekedjan på sidorna 15–16, 18 och 25.

H.2 INTRESSENTDIALOG OCH VÄSENTLIGHETSANALYS**INTRESSENTDIALOG**

Atrium Ljungbergs viktigaste intressenter är kunder, ägare och investerare, medarbetare och kommuner. De är alla viktiga för vårt värdeskapande. Vår dialog med intressenterna är en förutsättning för att kunna skapa ett relevant erbjudande. Vi får även insikt i deras förväntningar på oss när det gäller hållbart företagande. Intressentdialogen ligger till grund för valet av våra väsentliga hållbarhetsfrågor (se nedan).

Vi genomförde en specifik intressentdialog under 2015 i form av individuella intervjuer, fysiskt och i vissa fall per telefon, där minst tre företrädare per intressentgrupp intervjuades. Medarbetardialogen skedde via en interaktiv webbenkät. Med utgångspunkt i undersökning från 2015 fångar vi löpande upp förändrade förväntningar hos intressenterna via våra vanliga

kanaler för dialog, men ingen skriftlig insamling av detta har skett under 2019. Vi ska under det kommande året genomföra en ny intressentundersökning som även inkluderar leverantörer som viktig intressent.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de delområden som anses som viktiga är energi, utsläpp, leverantörer, antikorruption, anställning, hälsa, utbildning, icke-diskriminering och lika möjligheter. Under 2018 och 2019 har vi sett ett ökat intresse för klimatfrågor hos alla intressenter. Ett exempel är investerarna, som är intresserade av gröna obligationer och vårt energi- och klimatarbete, bland annat på grund av införandet av EU:s taxonomi. Även sociala frågor har blivit mer intressanta ur investerarperspektiv.

I tabellen nedan beskrivs de frågor som respektive intressentgrupp har lyft som viktiga samt de kanaler för dialog vi använder.

Intressentdialog och prioriterade frågor

Primära intressenter	Prioriterade frågor	Kanaler för dialog
Kunder	Resurseffektivitet och återvinning Certifiering av byggnader och kommunikation Arbetsmiljö Miljö- och klimatanpassning	Löpande dialog i förvaltningen Årlig kundundersökning Samverkan i projekt kring nyproduktion, ombyggnation och gröna hyresavtal
Ägare och investerare	Styrning och rapportering Anti-korruption Ansvarsfulla inköp Resurseffektivitet Miljö- och klimatanpassning Certifiering av byggnader Bidrag till stads- och samhällsutveckling	Feedback i samband med hållbarhetsbedömning Investerarträffar Årlig strategikonferens med styrelsen
Medarbetare	Resurseffektivitet och återvinning Miljö- och klimatanpassning Bidrag till stads- och samhällsutveckling Professionell utveckling	Medarbetarundersökning Performance management-process Möten och workshops
Kommuner (samhället)	Miljö- och klimatanpassning Bidrag till stads- och samhällsutveckling	Möten och workshops Handläggningsärenden

NOTER

A IK S T OS F E K MB **H**

H.2 INTRESSENTDIALOG OCH VÄSENTLIGHETSANALYS, forts.

VÄSENTLIGHETSANALYS OCH VÄSENTLIGA FRÅGOR

Utifrån koncernens strategier, vår påverkan på omvärlden, och våra intressenters förväntningar har vi identifierat en mängd väsentliga delområden som vi utvecklat till fyra fokusområden för bolagets hållbarhetsarbete. Väsentlighetsanalysen visade tydligt att såväl styrelse och ledning som övriga intressenter i stort var samstämmiga kring vilka som är Atrium

Ljungbergs väsentliga områden. Förändringar i omvärlden, riskbilden samt nya prioriterade frågor som dykt upp via våra intressentdialoger under 2019, visar att våra fokusområden fortfarande är väsentliga för koncernen.

Rapportering och styrning av väsentliga fokusområden

Atrium Ljungbergs fokusområden

Hållbarhetsstyrning av fokusområdena	Hållbar stadsutveckling	Miljö och resurseffektivitet	Affärsetik	Medarbetare	
Koppling till GRI Standarder Redovisad GRI-standard och upplysning	<ul style="list-style-type: none"> Kunders hälsa och säkerhet (CRE8): Typ av och antal hållbarhets-/miljö-certifieringar, märkningar eller processer som tillämpas för genomförande av projekt eller uppförande av fastigheter/ anläggningar 	<ul style="list-style-type: none"> Energi (GRI 302-1, 302-3/CRE1): Energianvändning inom organisationen och energiprestanda i byggnader Utsläpp (GRI 201-2, 305-1, 305-2, 305-3/ CRE3): Finansiell påverkan samt andra risker och möjligheter kopplat till klimatförändringar. Direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser (Scope 1, 2 och 3) och utsläppintensitet i byggnader 	<ul style="list-style-type: none"> Utvärdering av leverantörer avseende arbetsvillkor och mänskliga rättigheter (GRI 414-1): Andel nya leverantörer som utvärderats avseende sociala kriterier Utvärdering av leverantörer avseende miljö (GRI 308-1): Andel nya leverantörer som utvärderas avseende miljö Antikorruption (GRI 205-1, 205-3): Andel av verksamheten som utvärderats utifrån korruptionsrisk samt antal fall av korruption 	<ul style="list-style-type: none"> Anställningsförhållanden och arbetsvillkor (GRI 401-1): Personalomsättning Hälsa och säkerhet (GRI 403-2): Skador, sjukdomar, frånvaro samt dödsfall i arbetet Utbildning (GRI 404-2, 404-3): Kompetensförsörjning inklusive program för vidareutbildning och livslångt lärande för att stödja fortsatt anställningsbarhet samt bistå anställda vid anställningens slut. Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av sin prestation och karriärsutveckling Mångfald och lika möjligheter (GRI405-1): Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer Icke-diskriminering (GRI 406-1): Antal fall av diskriminering 	
	Varför är området viktigt för oss	I vår roll som stads- och fastighetsutvecklare har vi stor påverkan på miljön och de människor som ska bo och vistas där.	Bygg och fastighetssektorn står för cirka en tredjedel av Sveriges energianvändning och har en stor klimatpåverkan.	Inom vår bransch finns risk för mutor, korruption och brott mot mänskliga rättigheter och dessa vill vi motverka.	Kompetenta, engagerade och friska medarbetare, som verkar i en god arbetsmiljö, är en förutsättning för att vi ska nå ett bra resultat.
	GRI 103-1 Ansvar och påverkan i värdekedjan	Vi orsakar eller bidrar till påverkan i vår roll som projektutvecklare och beställare. När vi agerar som leverantör bidrar vi till påverkan genom våra affärsrelationer och samarbeten med för våra kunder. Läs mer på sidorna 25 och 27.	Vi orsakar eller bidrar till påverkan i alla led i värdekedjan. När vi agerar som leverantör bidrar vi till påverkan genom våra affärsrelationer och samarbeten för våra kunder. Läs mer på sidorna 25 och 28-31.	Vi orsakar eller bidrar till påverkan i alla led i värdekedjan. När vi agerar som leverantör bidrar vi till påverkan genom våra affärsrelationer och samarbeten med för våra kunder. Läs mer på sidorna 25 och 34-35.	Vi tar ansvar för våra egna medarbetare och de som arbetar under vårt tak.
Begränsningar i rapporteringen	Se not H.7.	Se not H.4 och H.5.	Se not H.11 och H.12.	Se not H.9.	

forts. tabell nästa sida

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.2 INTRESSENTDIALOG OCH VÄSENTLIGHETSANALYS, forts.

forts. Rapportering och styrning av väsentliga fokusområden

		Atrium Ljungbergs fokusområden			
Hållbarhetsstyrning av fokusområdena		Hållbar stadsutveckling	Miljö och resurseffektivitet	Affärsetik	Medarbetare
GRI 103-2	Hur vi arbetar	Se kapitlet om Hållbar stadsutveckling på sidan 27.	Se kapitlet Miljö och resursanvändning på sidorna 28–31.	Se kapitlet Affärsetik och mänskliga rättigheter på sidorna 34–35.	Se kapitlet Omsorg om våra medarbetare på sidorna 32–33.
	Vad vi vill uppnå	Vi utvecklar hållbara stadsdelar och fastigheter för att höja områdenas attraktionskraft och skapa värden för hyresgäster, kommuner, andra som nyttjar platserna samt oss själva. Fastigheterna ska utformas med omsorg om människa och miljö, vara resurseffektiva och underlätta en hållbar livsstil.	Vi vill förbättra vår egen och våra kunders resurseffektivitet och minska miljö- och klimatpåverkan, genom att effektivisera energianvändningen och minska våra utsläpp av koldioxid i atmosfären.	Vi värnar om sunda affärsmetoder i den egna verksamheten och i relation med leverantörer och andra partners. Vi ställer samma krav på våra leverantörer som oss själva när det gäller, miljö, arbetsmiljö, arbetsvillkor och mänskliga rättigheter.	Vi vill ha kompetenta, engagerade och friska medarbetare, och vill därför ha en god och säker arbetsmiljö och en kultur präglad av delaktighet.
	Mål	Mål att 100 procent av fastigheterna ska vara miljöcertifierade år 2021. Utfall på målet rapporteras publikt i varje kvartalsrapport.	Mål att energianvändningen per kvadratmeter ska minska med 30 procent mellan år 2014 och 2021. Utfall på målet rapporteras publikt i varje kvartalsrapport. Utsläpp rapporteras i årsredovisning och till CDP.	Vi övervakar antal fall anmälda till visseblåsarfunktionen, antal fall av korruption samt antal leverantörer som skrivit under vår leverantörspolicy. Nyckeltalen följs upp årligen.	Mål att årligen uppnå minst ett genomsnittligt förtroendeindex på 85% i Great Place To Works utvärdering. Utfall på målet rapporteras publikt i varje årsredovisning. Atrium Ljungberg har också en nollvision när det gäller stressrelaterade sjukdomar och arbetsplatsolyckor. Nyckeltal följs upp årligen.
	Policyer	Övergripande hållbarhetspolicy	Övergripande hållbarhetspolicy och leverantörspolicy	Övergripande hållbarhetspolicy, policy för affärsetik, leverantörspolicy, skattepolicy, whistleblowing-policy	Övergripande hållbarhetspolicy, jämställdhets- och diskrimineringspolicy, policy för affärsetik, whistleblowing-policy och arbetsmiljöpolicy
	Åtaganden utöver svenska lagar och riktlinjer	FN:s Global Compact, FN:s globala hållbarhetsmål, samt certifiering av byggnader enligt Breeam, Breeam In-Use samt Miljöbyggnad	FN:s Global Compact och FN:s globala hållbarhetsmål	FN:s Global Compact, FN:s globala hållbarhetsmål, Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, Institutet mot mutors näringslivskod samt Sveriges Byggindustriers uppförandekod för lagligt och lämpligt uppträdande	FN:s Global Compact, FN:s globala hållbarhetsmål, ILO:s kärnkonvention och Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna
	Särskilda processer, projekt, program och initiativ	Styrs genom strategi för hållbar stadsutveckling samt fastställda processer med interna styrdokument för certifieringar.	Styrs genom certifiering av TL Bygg enligt lednings- och produktcertifieringssystemet BF9K.	Styrs av leverantörspolicy som bifogas avtal. Inköpsprocessen omfattar rutin för kontroll och granskning samt riktlinjer för representation, gåvor och förmåner. Anonyma anmälningar är möjliga via Whistleblowing-funktion.	Styrs av fastställda processer med interna styrdokument. Arbetsplatsolyckor rapporteras till Arbetsmiljöverket. Anonyma anmälningar är möjliga via Whistleblowing-funktion. TL Bygg certifieras enligt lednings- och produktcertifieringssystemet BF9K.
GRI 103-3	Utvärdering av styrning	Styrelsen/ledningen utvärderar om styrningen är tillräckligt effektiv i samband med den årliga revisionen av policyerna. I år beslutades att förändra styrningen för att kunna uppnå målet innan 2021. Processbeskrivningar, ansvarsfördelning och stödjande dokument har därför reviderats.	Styrelsen/ledningen utvärderar om styrningen är tillräckligt effektiv i samband med den årliga revisionen av policyerna. Den resulterade i att inga förändringar av styrningen av detta fokusområde genomfördes i år.	Styrelsen/ledningen utvärderar om styrningen är tillräckligt effektiv i samband med den årliga revisionen av policyerna. Den resulterade i att leverantörspolicyn idag innehåller tydligare krav på leverantörerna.	Styrelsen/ledningen utvärderar om styrningen är tillräckligt effektiv i samband med den årliga revisionen av policyerna. Den resulterade i att inga förändringar av styrningen av detta fokusområde genomfördes i år.

Dessutom redovisar vi utfall på det direkta ekonomiska värde som skapats och fördelats till olika intressenter under året enligt GRI Standarders indikator 201-1. Vi utgår från <IR>-ramverket som betraktar alla intressenter som viktiga, och därmed är det naturligt att

vi redovisar ekonomiskt värde fördelat per intressentgrupp, även om vi inte betraktar det som ett fokusområde. Läs mer i not H.10.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.3 EXTERNA INITIATIV OCH MEDLEMSKAP

Atrium Ljungberg har valt att stödja ett antal internationella konventioner och initiativ samt är medlemmar i ett antal föreningar och organisationer som redovisas här.

ENGAGEMANG I INTERNATIONELLA KONVENTIONER OCH INITIATIV:

- FN:s Global Compact
- FN:s globala mål för hållbar utveckling
- Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna
- ILO:s kärnkonvention
- Institutet mot mutors näringslivskod¹⁾
- Sveriges Byggingdustriers uppförandekod för lagligt och lämpligt uppträdande¹⁾

MEDLEMSKAP I FÖRENINGAR OCH ORGANISATIONER:

- Fastighetsägarna
- Sweden Green Building Council
- Stockholms Handelskammare
- EPRA
- Almega
- Svenskt Näringsliv
- SNS
- Kultur & Näringsliv
- Byggarubedömningen
- Sveriges byggindustrier¹⁾
- Sveriges HR-förening
- Centrum för AMP (Affärs- och MedborgarPlats)

¹⁾ Gäller dotterbolaget TL Bygg.

H.4 ENERGIANVÄNDNING**BERÄKNINGSMETODER OCH AVGRÄNSNINGAR**

Atrium Ljungberg rapporterar energianvändning med hjälp av EPRA:s riktlinjer. Med energimängd avser vi köpt mängd från leverantör. Värdena för solceller härstammar från egna leverantörmätare. Värme och kyla inkluderar hyresgästernas användning i fastigheten. Hyresgästelen är estimerad för hyresgäster med egna elabonnemang. Fördelning mellan uppmätt och schablonberäknad el framgår av tabellen nedan. Schablonberäkningen har gjorts genom att använda medelvärdet för respektive kategori handel, livsmedelshandel och kontor där vi har en vidareleverans av el. Det nyckeltalet har sedan multiplicerats med den uthyrbara ytan i fastigheter där vi inte har en vidareleverans av el. För bostäder används Energimyndighetens nyckeltal, eftersom vi inte har någon vidareleverans och därför saknar underlagsdata för bostäder.

Vi gör en normalårskorrigerad av fjärrvärme för respektive ort. Tidigare år har även bränsle i form av olja och pellets normalårskorrigerats. Fjärrkylan har inte normalårskorrigerats under 2019, men vi utreder möjligheterna för detta.

I måttet energitensitet ingår värme, kyla och el inklusive hyresgästernas energianvändning och beräknas per kvadratmeter. Tidigare år har även bränsle i form av olja och pellets ingått. Vi utgår från total uthyrbar yta, garage borträknat, uppräknat med faktor 1,15 för att få med allmänna utrymmen och teknikutrymmen. Vi utgår från Boverkets Byggregler och använder Atemp för att definiera den area som en byggnads energianvändning beräknas efter.

Atrium Ljungberg har ett mål om att minska energianvändningen per kvadratmeter med 30 procent från 2014 till 2021. Vi inkluderar även hyresgästernas energianvändning i vårt mål. Köpta och sålda fastigheter räknas med i förhållande till ägandetid. Med lika-för-lika bestånd utgår vi från EPRA:s definition om att fastigheten ska vara ägd i minst två fulla rapporteringsår innan de inkluderas i rapporteringen för att erhålla en så jämförbar statistik som möjligt mellan åren. Lika-för-lika-nyckeltalen är ett komplement till faktisk förbrukning, då de visar förändring i prestanda som inte är relaterat till förändringar i fastighetsportföljen.

I energistatistiken ingår ej dotterbolaget TL Bygg samt projektfastigheter, eftersom vi redovisar enligt EPRA:s guidelines där enbart fastighetsbeståndet ingår.

UTVECKLING UNDER 2019

Den normalårskorrigerade energianvändningen har minskat med 5 (3) procent sedan 2018 vid en jämförelse av ett lika-för-lika bestånd (LfL). Även den faktiska energianvändningen och energitensiteten har minskat. Det beror på förändringar i fastighetsbeståndet, till exempel förvärv och försäljningar, men också ny-, om- och tillbyggnationer. Under 2019 installerade vi även LED-belysning i fastigheter och värmepumpar i två fastigheter för att minska energianvändningen. I en kontorsfastighet med serverhall i Göteborg har vi installerat ett nytt energisystem som halverar koldioxidutsläppen.

I början av 2019 togs den tidigare använda pellets- och oljedrivna anläggningen ur bruk, och inkluderas därför inte i statistiken för 2019 nedan. Vi har därmed inte längre någon bränsle driven anläggning i fastighetsbeståndet. Läs mer om vårt arbete på sidorna 28-31.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.4 ENERGIANVÄNDNING, forts.

Energi			Faktisk förbrukning (ABS)			Lika-för-lika (LFL) per fastighetstyp														
			Atrium Ljungberg Total			Kontor			Handel			Bostäder			Atrium Ljungberg Total					
EPRA kod	Enhet	Indikator	2019	2018	2017	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring			
Elec-Abs	MWh	El	Total fastighetsel			51 811	54 957	55 018	21 679	24 023	-10%	25 607	29 483	-13%	1 845	1 519	21%	48 805	55 352	-12%
FastighetsEl, uppmätt		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			50	52	51	29	29		13	13		5	5		48	48		
Elec-Abs	MWh	El	HyresgästEl, uppmätt			63 734	66 480	69 579	34 471	33 816	2%	29 279	28 886	1%	-	-	-	63 763	62 703	2%
HyresgästEl, uppmätt		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			26	26	25	20	20		8	8		-	-		26	26		
Elec-Abs	MWh	El	HyresgästEl, schblonberäknad			19 248	20 435	22 880	19 249	20 554	-6%	6 173	6 173	0%	2 648	2 648	0%	19 248	19 249	0%
HyresgästEl, schablonberäknad		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			22	26	26	12	12		5	5		5	5		22	22		
DH&C-Abs	MWh		Total fjärrvärme och fjärrkyla			106 833	113 050	104 240	66 658	71 493	-7%	28 059	30 358	-8%	7 695	8 847	-13%	102 629	110 933	-7%
Total fjärrvärme och kyla		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			54	52	51	30	30		14	14		5	5		49	49		
Fuels-Oil	MWh	Bränslen	Total olja			-	220	133	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Fuels-Pellets		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			-	1	1	-	-		-	-		-	-		-	-		
Fuels-Abs		Totala pellets			-	1 472	1 949	-	-		-	-		-	-		-	-		
Fuels-LfL		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			-	1	1	-	-		-	-		-	-		-	-		
Totala bränslen (olja och pellets)		Totala bränslen (olja och pellets)			-	1 692	2 082	-	-		-	-		-	-		-	-		
Total bränslen		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn			-	1	1	-	-		-	-		-	-		-	-		
		Andel av totala bränslen som är förnyelsebara bränslen			-	87%	94%	-	-		-	-		-	-		-	-		
	MWh	Energi	Totala energianvändningen			241 626	256 614	251 251	132 954	141 348	-6%	89 117	94 900	-6%	11 874	13 340	-11%	234 164	249 822	-6%
	MWh	Energi	Totala energianvändningen (Normalårskorrigerad)			244 676	259 786	257 160	135 134	141 487	-4%	90 848	95 495	-5%	11 156	12 461	-10%	237 152	249 444	-5%
Energy-Int	kWh/m ²	Energiintensitet	Fastigheternas energiintensitet			221	234	232	211	230	-8%	266	254	5%	140	156	-10%	220	237	-7%

Det totala antalet fastigheter uppgår till 54 (52) stycken.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.5 KOLDIOXIDUTSLÄPP

BERÄKNINGSMETODER OCH AVGRÄNSNINGAR

Atrium Ljungberg rapporterar koldioxidutsläpp enligt Greenhouse Gas Protocol som är den internationellt vanligaste metoden för frivillig beräkning av företags växthusgasutsläpp. Sedan 2007, som också utgör vårt basår, rapporterar vi beräkningar av utsläpp för scope 1, 2 och 3 till CDP. Enbart koldioxidutsläpp ingår. Utsläppen av koldioxid under basåret 2007 uppgick till 323 ton i Scope 1, 5 946 ton i Scope 2 och 32 048 ton i Scope 3.

Vi utgår från principen kontroll utifrån ägande när vi definierat vad som ingår i våra koldioxidutsläpp. Detta innebär att utsläppen från hyresgästernas energianvändning i våra fastigheter redovisas i Scope 1 och 2.

Utsläppen från värmeförbrukningen i Scope 1 och 2 är baserad på faktisk förbrukning. Emissionstalen för att beräkna utsläpp från olja, pellets, el och fjärrkyla har hämtats från respektive leverantör. Emissionstal för fjärrvärme hämtas från Svensk Fjärrvärme, där föregående års värden används. För att beräkna utsläpp för el enligt geografisk metod och från hyresgäster med egna elabonnemang utgår vi från Nordisk elmix. Vår egen elanvändning och

den el vi vidarelevererar till kunderna är ursprungsmärkt och produceras med vattenkraft, vilket ger noll koldioxidutsläpp.

I scope 3 räknar vi med utsläpp som genereras från våra besökares resor till och från våra handelsplatser, som är en betydlig utsläppskategori nedströms i värdekedjan. Beräkningarna bygger på en grov uppskattning av vanor, resmönster och antal körda mil. Emissionsfaktorn för kundernas bilresor till och från våra handelsplatser motsvarar en genomsnittlig personbils utsläpp 2018 enligt Trafikverket.

Vi räknar också med utsläpp från tjänsteresor med flyg och privata fordon i tjänst i scope 3. I år har vi även inkluderat resor med tåg i Sverige, men utsläppen av koldioxid från tåg är obetydliga i sammanhanget. Övriga kategorier i scope 3 redovisas inte, då utsläppen antingen är obetydliga eller att vi inte har tillförlitliga data i nuläget. Vi undersöker möjligheterna att i viss omfattning framöver även börja redovisa utsläpp från inköpta byggmaterial och från byggproduktionskedjet.

Koldioxidutsläpp, ursprung och källor

Scope	Aktivitet	Datakälla	Emissionsfaktor
Scope 1	Förbrukning av olja i fastighet	Data från leverantör för år 2018–2017.	Eldningsolja 246 gram CO ₂ /kWh
Scope 1	Förbrukning av pellets i fastighet	Data från leverantör för år 2018–2017.	Pellets 6 gram CO ₂ /kWh
Scope 1	Tjänsteresor med service- och förmånsbilar	Data från Autoplan samt uppskattning av förbrukning för enstaka fordon utanför Autoplan.	Emissionsfaktor för respektive fordon
Scope 2	Förbrukning av el i fastigheter	Data från leverantör används i market-based beräkningar. Vi använder ursprungsgaranterad el från vattenkraft, vilket inte medför koldioxidutsläpp. För location-based beräkningar samt för hyresgäster med egna elabonnemang används Nordisk elmix.	Marked based: 0 gram CO ₂ /kWh Location based: 60 gram CO ₂ /kWh
Scope 2	Förbrukning av fjärrkyla i fastigheter	Data från leverantör.	Emissionsfaktor för respektive leverantör
Scope 2	Förbrukning av fjärrvärme i fastigheter	Uppgifter från Svensk Fjärrvärme, ett års eftersläpning.	Emissionsfaktor för respektive leverantör
Scope 3	Tjänsteresor flyg och tåg ¹⁾	Uppgifter från vår resebyrå Egencia, enligt STS standard.	Kg CO ₂ STS standard för respektive resa
Scope 3	Privata fordon i tjänst	Intern inhämtning från ekonomisystem om milersättning för resor med privat bil i tjänst. Emissionsfaktor från Trafikverket.	149 gram CO ₂ /kilometer
Scope 3	Besökare handelsplatser	Estimerad körsträcka baserad på resvanor och kundundersökningar, samt emissionsfaktor från Trafikverket.	149 gram CO ₂ /kilometer

¹⁾ Tågresor inkluderas från och med 2019.

UTVECKLING UNDER 2019

Atrium Ljungbergs utsläpp av koldioxid kommer från uppvärmning av fastigheterna och nyttjande av drivmedel vid transporter. Koldioxidutsläppen per kvadratmeter från Scope 1, 2 och 3 uppgick totalt till 9 kg CO₂e/m² (8) under 2019, vilket var en ökning sedan föregående år som

beror på att några fjärrvärmeleverantörer har förändrat sin bränslemix och nu har högre emissioner av växthusgaser.

Scope 1-utsläppen från förbränning av biomassa uppgick till 0 (8,8) ton koldioxid under 2019, eftersom en pelletspanna togs ur bruk i inledningen av 2019. Läs mer om vårt arbete under året på sidorna 28–31.

Utsläpp växthusgaser

EPRA kod	Enhet	Indikator	Faktisk förbrukning (ABS)			Lika-för-lika (LFL) per fastighetstyp												
			Atrium Ljungberg Total			Kontor		Handel		Bostäder		Atrium Ljungberg Total						
			2019	2018	2017	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	
GHG-Dir-Abs	Ton CO ₂ e	Direkt	Scope 1	163	320	337	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
GHG-Dir-LfL		Indirekt	Scope 2	8 889	7 736	6 951	4 224	4 268	-1%	4 541	4 187	8%	2 047	2 113	-3%	8 116	7 635	6%
GHG-Indir-Abs		Andra indirekta	Scope 3	8 012	10 607	10 032	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GHG-INDIR-LfL																		
GHG-Int		kg CO ₂ e/m ²	GHG Intensitet	9	8	7	6	6	-6%	11	9	22%	14	15	-11%	9	8	13%

Scope 2 i tabellen har beräknats med marknadsbaserade principer. Atrium Ljungbergs Scope 2-utsläpp beräknat med geografiskt baserade (location based) principer uppgick till 19 583 (19 483) ton CO₂e. Det totala antalet fastigheter uppgår till 54 (52) stycken.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.5 KOLDIOXIDUTSLÄPP, forts.**FINANSIELLA PÅVERKAN AV KLIMATRISKER OCH MÖJLIGHETER**

Vi gör årligen en grov uppskattning till CDP om den finansiella påverkan som våra klimatrisker skulle ha på Atrium Ljungberg om de inträffar. Vi har värderat den totala finansiella påverkan till 539 miljoner kronor i ökade kostnader fördelat enligt följande:

Omställningsrisker:

- 20 miljoner kronor i ökade operativa kostnader, främst energikostnader, på grund av införande av koldioxidskatt eller -avgifter.
- 100 miljoner kronor i ökade projektkostnader och högre investeringsbehov på grund av att striktare byggregler och ökade krav på minskade utsläpp från fastigheter.
- 258 miljoner kronor i reducerad efterfrågan som skulle kunna orsakas av att hyresgäster inte vill omförhandla sina avtal om vi inte möter höjda förväntningar.
- 139 miljoner kronor från en ökad vakansgrad och därmed minskade intäkter på grund av en osäker marknad som kanske inte är villiga att betala för klimatanpassningen.

Fysiska risker:

- 20 miljoner kronor per år i ökade kostnader på grund av en högre medeltemperatur, som beror på ökade variationer i energipris.
- 2 miljoner kronor i ökade reparerings- och underhållskostnader i fastigheterna orsakade av ökade skyfall, snöfall och stormar.

H.6 VATTEN**BERÄKNINGSMETODER OCH AVGRÄNSNINGAR**

Atrium Ljungberg rapporterar vattendata utifrån EPRA:s riktlinjer som redovisar fastigheternas vattenförbrukning. Med vatten avses köpt vatten från leverantörer. Atrium Ljungbergs samtliga fastigheter ingår i statistiken, men vi redovisar inte vattenförbrukning för koncernens byggarbetsplatser eller pågående projekt. Det totala antalet fastigheter med vattenleverans uppgick till 55 (52) stycken.

Vatten			Faktisk förbrukning (ABS)			Lika-för-lika (LFL) per fastighetstyp											
			Atrium Ljungberg Total			Kontor			Handel			Bostäder			Atrium Ljungberg Total		
EPRA kod	Enhet	Indikator	2019	2018	2017	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring	2019	2018	Förändring
Water-Abs	m ³	Vatten	382 581	515 290	524 431	161 196	313 810	-49%	147 657	161 716	-9%	68 632	98 605	-30%	377 485	574 131	-34%
Water-LfL						251	527	-52%	415	454	-9%	858	1 233	-30%	350	549	-36%
Water-Int	m ³ /m ²	Vattenintensitet	345	466	471												
of applicable properties		Antal av totala antalet fastigheter som ingår i indikatorn	55	52	51	24	24		9	9		3	3		33	33	22%

För att minska klimatriskerna jobbar vi framförallt med certifiering av våra byggnader, gröna hyresavtal och att minska energianvändningen.

Klimatförändringarna kan också medföra möjligheter som kan ha en positiv finansiell påverkan på Atrium Ljungberg. Vi har uppskattat dessa till 186 miljoner kronor. Möjligheterna består av produktion av egen solel, reducering av operativa kostnader på grund av en effektivare resursanvändning och lägre utsläpp samt att våra fastigheter håller hög standard, klarar höjda krav och kan bidra till klimatsmarta och hållbara städer. Därmed blir de konkurrenskraftiga och kan ge högre intäkter.

Beräkningarna utgår från finansiell data för 2019 och antaganden om en procentuell utveckling på grund av klimatförändringarnas påverkan. Beräkningssättet vid bedömningen av riskerna skiljer sig mellan 2018 och 2019, vilket gör att siffrorna inte är jämförbara.

Läs mer om våra klimatrisker och möjligheter i vår offentliga CDP-rapport samt på sidan 91.

UTVECKLING UNDER 2019

Den faktiska vattenförbrukningen minskade under året och uppgick till 382 581 (515 290) kubikmeter. Detta beror på förändringar i fastighetsbeståndet, installation av snålspolande utrustning och andra åtgärder vid ombyggnation, men också på grund av en svalare sommar jämfört med 2018 som minskade vattenbehovet. För lika-för-lika-siffror, se tabell nedan.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.7 CERTIFIERADE BYGGNADER**BERÄKNINGSMETODER OCH AVGRÄNSNINGAR**

Med certifierade byggnader avses byggnader som är hållbarhetscertifierade från ett fristående certifieringsorgan. De certifieringar som vi inkluderar i vår statistik är Breeam, Breeam In-Use och Miljöbyggnad.

I uppföljningen av vårt mål om att 100 procent av Atrium Ljungbergs fastigheter ska vara certifierade år 2021, beräknas utfallet som andelen uthyrbar area som är certifierad delat med den totala uthyrbara arean, exklusive projektfastigheter och byggnader förvärvade de senaste två åren. I EPRA-nyckeltalet för certifieringar som redovisas nedan inkluderas dock

Certifierade byggnader

EPRA kod	Indikator	Totalt			Fördelning per certifiering					
		Totalt antal certifierade objekt			Miljöbyggnad		Breeam In-Use		Breeam	
		2019	2018	2017	2019	2018	2019	2018	2019	2018
	Antalet certifierade objekt	30	22	14	3	2	14	9	13	11
Cert-tot	Certifierad area [m ²]	539 431	365 478	176 626	17 100	10 178	407 419	245 793	114 912	109 507
	Certifierad area, andel av totala beståndet (%)	46	30	15	1	1	35	22	10	10

även byggnader förvärvade inom de senaste två åren. Basår för både måluppföljning och EPRA-nyckeltalet är 2016. Basåret 2016 var 13 procent av total uthyrbara yta i ett Lika-för-lika-bestånd respektive 13 procent i det totala beståndet av fastigheter miljöcertifierade.

UTVECKLING UNDER 2019

Under året ökade andelen certifierade byggnader enligt EPRA:s definition från 30 till 46 procent. Ökningen berodde främst på att fem befintliga byggnader certifierades enligt Breeam In-Use.

H.8 GRÖNA HYRESAVTAL

Med gröna hyresavtal avses avtal som har Fastighetsägarnas gröna standardbilaga. Bilagan bifogas hyresavtalet. I uppföljningen av målet ingår pågående hyresavtal per sista december som har en grön bilaga. Alla typer av lokaler omfattas, förutom bostäder och garage som än så länge saknar gröna bilagor. Hyresvärdet för de avtal som har en grön bilaga delas med det totala hyresvärdet inom samma användningsområde.

Atrium Ljungbergs mål är att andelen gröna hyreskontrakt ska uppgå till 50 procent av kontrakterad årshyra vid utgången av år 2021. I slutet av 2019 var 36 (27) procent av vår kontrakterade årshyra tecknad med ett grönt hyresavtal. Förbättringen beror på ett fortsatt ökande intresse för denna typ av avtal hos kunderna, men också ett målmedvetet fokus från hela förvaltningen att inkludera bilagan i alla nya och omförhandlade avtal.

H.9 MEDARBETARE**ANTAL ANSTÄLLDA****Beräkningsmetoder och avgränsningar**

Atrium Ljungberg är inte uppdelat i regioner utan redovisar koncernens medarbetare samlat. Vi redovisar bara våra egna anställda. Vi tillämpar visstidsanställning i mycket begränsad utsträckning och de ingår inte i redovisningen av anställda. Under 2019 hade vi enbart fem stycken visstidsanställda. Vi räknar inte heller med inhyrda konsulter eller leverantörer som helt eller delvis jobbar under vårt tak. Orsaken är att de omfattas av leverantörens arbetsgivaransvar och att vi därmed inte har tillgång till data gällande hälsa och säkerhet.

H.9 MEDARBETARE, forts.

Redovisningen i efterföljande tabeller i not H.9 avser antal personer vid årets slut med undantag av den första tabellen som visar medelantalet anställda.

Vi redovisar data för personalomsättning respektive anställda uppdelade på ålder och kön i enlighet med EPRA.

Utveckling under 2019

I slutet av 2019 hade koncernen 334 (304) medarbetare, av vilka 100 (100) procent har kollektivavtal. Vi använder nästan uteslutande tillsvidare- och heltidsanställningar. Medelantalet anställda uppgick till 320 (302).

Medarbetarstyrkan är relativt jämnt fördelad under året förutom på sommaren då vi anställer sommarjobbbara framförallt i förvaltningsorganisationen.

Läs också mer på sidorna 32–33 gällande utvecklingen under året.

Medelantal anställda, fördelat per kön

	Koncernen			Moderbolaget		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Män	231	219	2 019	120	118	115
Kvinnor	90	83	76	79	72	65
	320	302	295	198	190	180

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.9 MEDARBETARE, forts.

Personalomsättning (EPRA Emp-Turnover)

	2019			2018			2017		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
<i>Årets förändring i antal anställda</i>									
Antal anställda vid årets början	221	83	304	215	80	295	209	71	280
Nyanställningar	38	21	59	28	15	43	29	18	47
Anställda som slutat	20	9	29	22	12	34	23	9	32
Antal anställda vid årets slut	239	95	334	221	83	304	215	80	295
<i>Ny personal</i>									
under 30	3	3	6	10	2	12	5	4	9
30-49	27	17	44	15	12	27	19	14	33
50 och över	8	1	9	3	1	4	5	0	5
Totalt	38	21	59	28	15	43	29	18	47
<i>Avslutade anställningar</i>									
under 30	5	0	5	5	1	6	3	4	7
30-49	8	8	16	9	10	19	13	2	15
50 och över	7	1	8	8	1	9	7	3	10
Totalt	20	9	29	22	12	34	23	9	32

Anställda uppdelat på anställningsform och anställningstyp

	2019			2018			2017		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
<i>Anställningsform</i>									
Yrkesarbetande	99	3	102	95	4	99	101	3	104
Tjänstemän	140	92	232	126	79	205	114	77	191
Antal anställda vid årets slut	239	95	334	221	83	304	215	80	295
<i>Anställningstyp</i>									
Heltid	239	93	332	221	81	302	214	79	293
Deltid	-	2	2	-	2	2	1	1	2
Totalt	239	95	334	221	83	304	215	80	295

Totalt antal anställda per den 31 december 2018 är omräknad för att exkludera styrelsens medlemmar, som räknades med i siffran i årsredovisningen 2018.

Anställda uppdelat på ålder och kön (EPRA Diversity-Emp)

	2019			2018			2017		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
<i>Åldersfördelning samtliga anställda</i>									
under 30	25	6	31	31	6	37	34	7	41
30-49	144	73	217	126	67	193	116	63	179
50 och över	70	16	86	64	10	74	65	10	75
Totalt	239	95	334	221	83	304	215	80	295
<i>Åldersfördelning bolagsledning</i>									
under 30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-49	3	2	5	3	3	6	3	3	6
50 och över	-	1	1	-	1	1	-	1	1
Totalt	3	3	6	3	4	7	3	4	7
<i>Åldersfördelning övriga chefer och anställda</i>									
under 30	25	6	31	31	6	37	34	7	41
30-49	141	71	212	123	64	187	113	60	173
50 och över	70	15	85	64	9	73	65	9	74
Totalt	236	92	328	218	79	297	212	76	288
<i>Åldersfördelning styrelse</i>									
under 30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-49	2	1	3	2	1	3	2	1	3
50 och över	2	-	2	2	1	3	2	1	3
Totalt	4	1	5	4	2	6	4	2	6
<i>Könsfördelning</i>									
Styrelse	4	1	5	4	2	6	4	2	6
Bolagsledning	3	3	6	3	4	7	3	4	7
Mellanchefer	30	12	42	24	13	37	24	13	37
Övriga	206	80	286	193	67	260	188	63	251
Totalt	243	96	339	224	86	310	219	82	301

SJKFRÅNVARO OCH OLYCKSFALL

Beräkningsmetoder och avgränsningar

I statistiken över sjukfrånvaro och olycksfall ingår enbart egna anställda. Vi baserar våra uträkningar på en sammanlagd arbetstid om 388 072 (368 089) timmar för Atrium Ljungberg och 243 191 (230 442) timmar för TL Bygg, vilket totalt blir 631 263 (598 531) timmar under 2019. Med dagar menar vi avtalade arbetsdagar, ej kalenderdagar. Olycksfallsfrekvensen redovisas per en miljon arbetstimmar.

Orsaken till att vi i vissa tabeller nedan enbart rapporterar två år, är att år 2018 var det första året vi genomförde mätning och sammanställning av denna data.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.9 MEDARBETARE, forts.

Utveckling under 2019

Koncernens sjukfrånvaro har minskat något under 2019, från 5 procent till 3 procent, vilket framförallt berodde på att ett antal långtidssjukskrivna tillfrisknade och återgick i arbete.

Antalet arbetsrelaterade olyckor ökade något, bland annat antalet färdolyckor till och från arbetet samt andra tillbud och olyckor som inte resulterade i frånvaro. Ingen allvarlig olycka inträffade och de olyckor som inträffade, som resulterade i sjukfrånvaro, gällde lyftskador och skador på grund av fallande föremål.

Förlorad arbetstid på grund av arbetsrelaterade olyckor eller sjukdomar har mer än halverats under året. Inga (0) dödsolyckor inträffade.

Läs mer om våra medarbetare på sidorna 32–33.

Sjukfrånvaro fördelad på kön, % av totalt avtalad arbetstid

	2019	2018	2017
Män	3%	4%	5%
Kvinnor	3%	6%	4%
Totalt frånvaro	3%	5%	4%

Sjukfrånvaro fördelad på ålder och kön (EPRA H&S-Emp)

	2019			2018			2017		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
under 30	2,2	4,5	1,9	3,5	1,0	3,1	4,9	1,6	4,3
30–49	3,4	3,2	3,3	3,2	6,1	4,1	2,9	3,3	3,0
50 och över	3,2	5,0	3,5	6,5	7,5	6,7	7,0	8,2	7,2
Totalt	3,2	3,4	3,2	4,3	6,0	4,8	4,5	4,0	4,4

Olycksfall och relaterad frånvaro

Antal	2019			2018		
	Män	Kvinnor	Antal frånvarodagar, absoluta tal	Män	Kvinnor	Antal frånvarodagar, absoluta tal
Olycka med sjukfrånvaro	5	–	31,5	3	–	150
Sjukdom eller annan ohälsa	3	1	40	1	–	–
Nollolycka, olycka utan sjukfrånvaro	12	–	–	8	1	–
Tillbud	10	–	–	2	–	–
Färdolycksfall ¹⁾	5	2	56	5	–	–
Totalt	35	3	128	19	1	150

¹⁾ En färdolycka är en olycka som sker utom arbetstid, på väg till och från arbetet.

Arbetsrelaterade olyckor och olycksfallsfrekvens (LTIR)

	2019		2018		2017	
	Antal fall	Frekvens	Antal fall	Frekvens	Antal fall	Frekvens
Atrium Ljungberg	2	5,2	1	2,7	2	5,7
TL Bygg	3	12,3	2	8,7	4	17,0
Summa	5	7,9	3	5,0	6	10,3
Män	5	10,9	3	5,0	6	10,3
Kvinnor	0	0,0	–	–	–	–
Summa	5	7,9	3	5,0	6	10,3

Olycksfallsfrekvensen redovisas per en miljon arbetstimmar.

Förlorad arbetstid på grund av arbetsrelaterad olycka eller sjukdom (Lost Day Rate)

	2019		2018		2017	
	Antal dagar	Frekvens	Antal dagar	Frekvens	Antal dagar	Frekvens
Atrium Ljungberg	18	0,0	4	0,0	23	0,1
TL Bygg	54	0,0	146	0,4	59	0,2
Summa	72	0,0	150	0,2	82	0,1
Män	72	0,0	150	0,2	82	0,1
Kvinnor	–	–	–	–	–	–
Summa	72	0,0	150	0,2	82	0,1

H.10 DIREKT EKONOMISKT VÄRDE OCH SKATT

EKONOMISKT VÄRDESKAPANDE

Atrium Ljungberg skapar värden genom förvaltning, utveckling och förvärv av fastigheter i Sverige. Det skapade ekonomiska värdet utgörs främst av hyresintäkter, investeringar och realiserade värdeförändringar på fastigheterna.

Det skapade ekonomiska värdet fördelas sedan på leverantörer, medarbetare, långivare, samhället och ägare. Fördelat ekonomiskt värde motsvarar skapat ekonomiskt värde. Den största andelen av vårt fördelade ekonomiska värde avser betalningar till leverantörer för produkter och tjänster vi köper. För definitioner, se sidan 183.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.10 DIREKT EKONOMISKT VÄRDE OCH SKATT, forts.

	2019	2018	2017
Direkt skapat ekonomiskt värde			
Intäkter	5 026	5 197	4 493
Fördelat ekonomiskt värde			
Betalningar till leverantörer	2 401	2 289	2 120
Löner och ersättningar till anställda	204	180	166
Arvoden och ersättningar till styrelse och vd	25	24	28
Betalningar till finansärer, netto	372	314	387
Skatt till samhället	477	335	303
Utdelning till aktieägarna	631	599	526
<i>Totalt fördelat ekonomiskt värde</i>	<i>4 110</i>	<i>3 741</i>	<i>3 530</i>
Ekonomiskt värde – kvar i företaget	916	1 456	963

¹⁾ Fördelat ekonomiskt värde motsvarar skapat ekonomiskt värde.

SKATTER

Atrium Ljungbergs fördelade ekonomiska värde till samhället utgörs av skatter och tomt-rättsavgälder. Skatterna består i huvudsak av aktuell skatt, fastighetsskatt, ej avdragsgill moms, stämpelskatt, sociala avgifter och särskild löneskatt. Regelverken kring dessa skatter följs noggrant då det är en väsentlig del av det kommersiella erbjudandet med krav på hög förutsägbarhet och minimering av administrativa kostnader. Inom ramen för detta åtar sig Atrium Ljungberg i sin skattepolicy att inte bedriva aggressiv skatteplanering. Med aggressiv skatteplanering avses upplägg som enbart syftar till att minska skatten utan koppling till den egna affärsverksamheten. Skattepolicyen finns tillgängliga i sin helhet på vår webbplats.

Under 2019 infördes nya skatteregler gällande ränteavdrag, som innebär att företaget då bara får dra av upp till 30 procent av räntekostnaderna.

Skatt	2019	2018	2017
Aktuell skatt	63	35	9
Fastighetsskatt	174	150	142
Ej avdragsgill moms	79	61	53
Stämpelskatt	55	-	4
Sociala avgifter	65	54	53
Särskild löneskatt	8	7	6
Totala skatter	443	308	268
Tomträttsavgäld	34	27	35
Totalt till samhället	477	335	303

H.11 ANTIKORRUPTION**BERÄKNINGSMETODER OCH AVGRÄNSNINGAR**

Med korruption menas missbruk av makt- eller förtroendeställning för egen eller annans vinning. Vi rapporterar fall av korruption som rör medarbetare och tillfälligt anställda medarbetare. 100 procent av verksamheten har granskats avseende korruption och de främsta risker som uppkom i granskningen avser leverantörer, uthyrning och transaktioner.

UTVECKLING UNDER 2019

Noll (0) fall av korruption har bekräftats under 2019.

Fall av korruption	2019	2018	2017
Antal bekräftade fall av korruption	-	-	1
Antal anställda som fått sluta på grund av fall av korruption	-	-	1
Antal samarbetsavtal som avslutats på grund av fall av korruption	-	-	-
Rättsliga ärenden rörande korruption som väckts mot organisationen eller våra anställda	-	-	-

H.12 LEVERANTÖRER**BERÄKNINGSMETODER OCH AVGRÄNSNINGAR**

Med leverantör avses de som fakturerade minst 100 000 kronor under 2019. Med ny leverantör avses de som Atrium Ljungberg tecknat nytt avtal med under året. Förutom ramavtal inkluderas också nya avtal tecknade inom projektorganisationen och fastighetsförvaltningen, men ännu inte affärsutvecklings avtal samt dotterbolagens.

Vi har tidigare år använt Fastighetsägarnas självvärderingsenkät som metod för utvärdering av leverantörer, men Fastighetsägarna lade ned denna databas under 2018. Från och med 2019 använder vi oss istället av skrivbordsrevisioner som metod för att kontrollera att befintliga leverantörer följer vår leverantörspolicy. Vi har under 2019 reviderat leverantörspolicyen och gjort den mer heltäckande och användningsbar både vid kravställande och uppföljning.

Vi har valt att lägga tyngdpunkten av vår leverantörsgrensning på befintliga leverantörer istället för på nya leverantörer. Gällande nya leverantörer är det inte viktigt vad de gjort historiskt, utan att de har en vilja att förändras i samarbete med oss. Våra befintliga leverantörer behöver också löpande utvecklas för att följa våra krav. Därför görs revisioner på befintliga leverantörer.

NOTER

A IK S T OS F E K MB H

H.12 LEVERANTÖRER, forts.

UTVECKLING UNDER 2019

Atrium Ljungberg hade 1 100 (968) leverantörer, av vilka 100 (78) hade ramavtal, under 2019. När avtal tecknas, ska leverantörspolicyn signeras av leverantören och läggas som bilaga till avtalet. Atrium Ljungberg följer upp nya leverantörer genom att utvärdera att vår leverantörspolicy har signerats. Under 2019 har avtal tecknats med 188 (165) nya leverantörer, varav 24 (30) har ramavtal. Av dessa har 150 (102) signerat Atrium Ljungbergs leverantörspolicy.

Dessutom genomförde vi, med hjälp av tredje part, 19 skrivbordsrevisioner av befintliga leverantörer samt utvalda befintliga leverantörer med ramavtal. Baserat på resultatet av skrivbordsrevisionerna, ska platsrevisioner genomföras hos fem utvalda leverantörer i februari 2020. Läs mer om inköp och leverantörer på sidorna 34–35.

H.13 STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att hållbarhetsrapporten har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen.

Nacka den 2 mars 2020

Johan Ljungberg
Styrelseordförande

Conny Fogelström
Styrelseledamot

Simon de Château
Styrelseledamot

Sara Laurell
Styrelseledamot

Erik Langby
Styrelseledamot

Annica Ånäs
Verkställande direktör

Leverantörskontroller 2019	2019	2018	2017
Andel nya leverantörer som skrivit under Atrium Ljungbergs leverantörspolicy ¹⁾	80 %	62 %	48 %
Antal befintliga leverantörer som har granskats ²⁾	19	20	18
Antal revisioner på plats hos leverantör ³⁾	0	0	0

¹⁾ Nyckeltalet omfattar ramavtal samt avtal tecknade inom projektförvaltningen och fastighetsförvaltningen under 2019.

Affärsutveckling och dotterbolagen omfattas inte.

²⁾ Nyckeltalet anger antalet leverantörer med befintliga centrala ramavtal som har granskats under året genom så kallade skrivbordsrevisioner, vilket motsvarar en andel om 19 (26) procent. Enligt GRI Standarder 308-1 och 414-1 är det nya leverantörer som ska granskas utifrån miljökriterier och sociala kriterier.

³⁾ 2019 års revision resulterade i att beslut togs att genomföra platsrevisioner hos fem leverantörer i början av 2020.

H.14 REVISORNS YTTRANDE AVSEENDE DEN LAGSTADGADE HÅLLBARHETS RAPPORTEN

Till bolagsstämman i Atrium Ljungberg AB (publ), org.nr 556175-7047

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2019 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionsmetod i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 2 mars 2020

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Helena Ehrenborg
Auktoriserad revisor